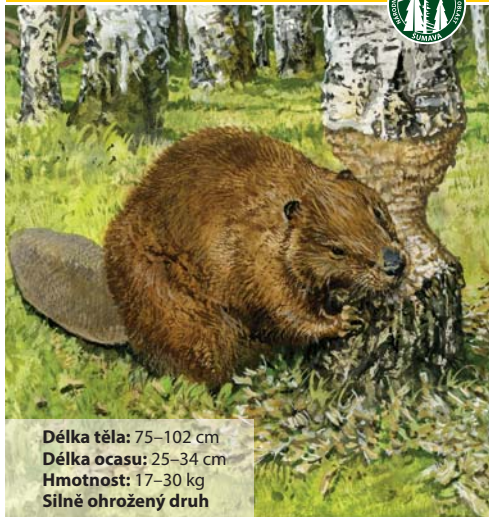

Délka těla: 57–80 cm
Délka ocasu: 27–55 cm
Hmotnost: 6–17 kg
Silně ohrožený druh

Vydra říční

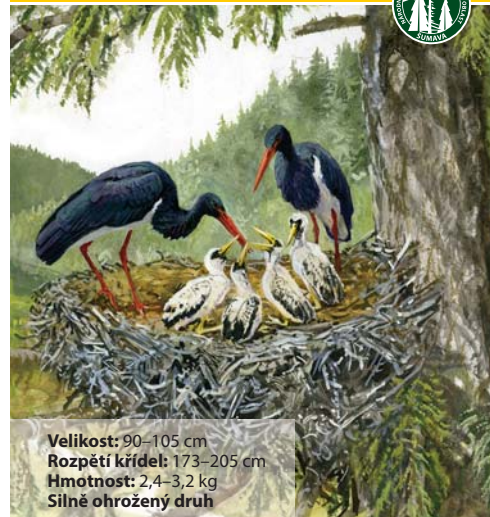
Lutra lutra
Fischotter / Eurasian River Otter

Délka těla: 75–102 cm
Délka ocasu: 25–34 cm
Hmotnost: 17–30 kg
Silně ohrožený druh

Bobr evropský

Castor fiber
Europäischer Biber / Eurasian Beaver

Velikost: 90–105 cm
Rozpětí křídel: 173–205 cm
Hmotnost: 2,4–3,2 kg
Silně ohrožený druh

Čáp černý

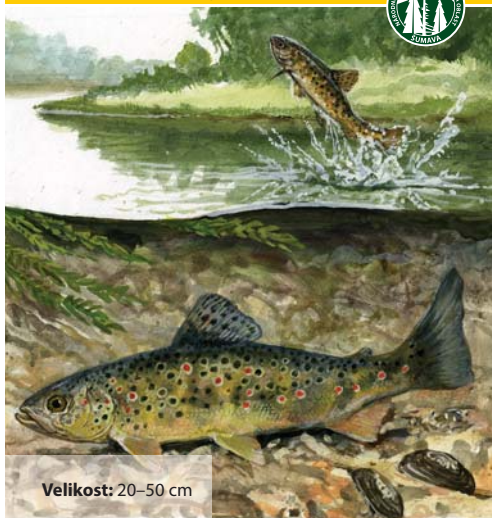
Ciconia nigra
Schwarzstorch / Black Stork

Délka těla: 16–19 cm
Rozpětí křídel: 24–26 cm
Hmotnost: 40–45 g
Silně ohrožený druh

Ledňáček říční

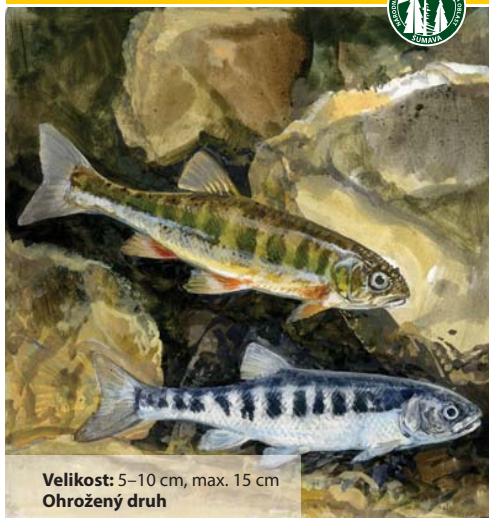
Alcedo atthis
Eisvogel / Common Kingfisher

Velikost: 20–50 cm

Pstruh obecný potoční

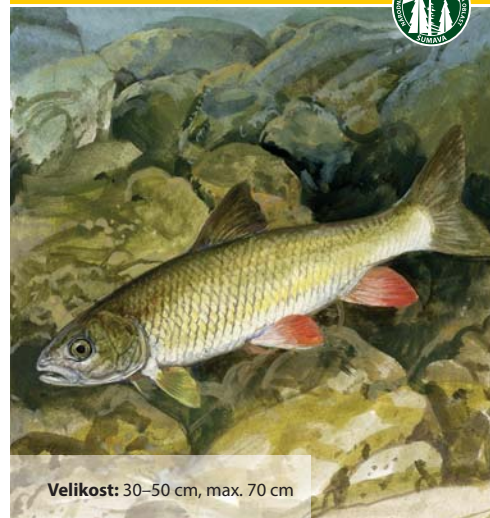
Salmo trutta fario
Bachforelle / Brown Trout

Velikost: 5–10 cm, max. 15 cm
Ohrožený druh

Štřevle potoční

Phoxinus phoxinus
Elritze / Common Minnow

Velikost: 30–50 cm, max. 70 cm

Jelec tloušť

Squalius cephalus
Döbel / European Chub

Velikost: 40–45 mm
Rozpětí křídel: 70–80 mm

Vážka ploská

Libellula depressa
Plattbauch / Broad-bodied Chaser

Název: Ledňáček říční

Třída: ptáci

Řád: srostloprstí

Čeleď: ledňáčkovití

Délka života: přibližně 7 let

Popis: Malý, zavalitý pták s krátkým ocasem a nohama, velkou hlavou a dykovitým zobákem. Svrchu je zřívě modrozelený, zespodu rezavě hnědý. Samec má černý zobák, samice má spodní část zobáku černočervenou. Pro své krásné zbarvení je nazýván „létající drahokam“. Jedná se o samotářský druh. Je plachý a přísně teritoriální.

Hlas: Ozývá se často nápadně krátkým ostrým „týt týt“.

Potrava: Malé rybky, pulci a žáby, koryši, měkkýši a hmyz. Loví na čekané a pak se vrhá prudce do vody, někdy loví i ve třepotavém letu na místě. Jeho let je rychlý, dokáže dosáhnout rychlosti vyšší jak 45 km/h. **Rozšíření:** Vyskytuje se většinou v polohách do 800 m n. m. Jeho početnost kolísá. Velké nebezpečí představuje ubývání vhodných hnízdišť v důsledku úprav vodních toků a jejich znečištění.

Hnízdění: Hnízdí 2 až 3x ročně při březích malých a středně velkých toků a jeho hnízdo je umístěno ve vyhrabané noře nízko nad vodou v kolmých březích. Samice snáší 6–7 kulovitých vajec, na kterých sedí oba rodiče 21 dnů. Mláďata opouštějí hnízdo po 23–27 dnech.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Vážka ploská

Třída: hmyz

Řád: vážky

Čeleď: vážkovití

Délka života: 3 měsíce

Popis: Obyvatel stojatých vod, především menších rybníků a tůní. Snadno se pozná podle krátkého a plochého těla. Zbarvení samce a samice je zcela odlišné – vedle převážně modrošedého samce vypadá hnědá samice jako zcela jiný druh.

Vývoj: Vážka ploská se páří ve vzduchu a samička následně klade vajíčka na hladinu stojatých vod. Vážky procházejí proměnou nedokonalou a celý vývoj trvá asi dva roky. Z vajíčka se líhne nejprve prelarva a teprve pak larva nazývající se nymfa. Nymfy se během svého vývoje několikrát svlékají, před čímž v období 2 až 3 týdnů přestanou přijímat potravu a zdržují se v blízkosti vodní hladiny. Dospělé vážky můžeme pozorovat od května do poloviny srpna, na podzim imaga hynou.

Potrava: Živí se komáry, mouchami, motýly a drobným hmyzem. Na kořist číhá vsedě, na kameni, stéble nebo větvi, často blízko vody. Vzlétne, uchopí kořist v letu nohama, a pokud je oběť malá, okamžitě ji pozře. Mezi přírodními nepřátele patří ptáci a pavouci.

Rozšíření: Je rozšířená v Evropě a přední Asii. V ČR patří mezi běžné druhy.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Čáp černý

Třída: ptáci

Řád: brodiví

Čeleď: čápoovití

Délka života: 9 let

Popis: Černý pták s bronzovým leskem, červeným dlouhým zobákem a bílým břichem. Mezi samcem a samicí není téměř rozdíl. Mladí ptáci jsou hnědí a jejich nohy a zobák mají žlutou, později žlutozelenou barvu. Při letu drží krk níže než hřbet.

Hlas: Téměř bez hlasových projevů, pouze na hnízdě vydává rozmanité zvuky.

Potrava: Potravu loví kolem lesních potůčků a rybníků, živí se především rybami a drobnými obratlovci, které loví také na loukách a polích poblíž vodních toků.

Rozšíření: Tažný druh zimující v rovníkové a jižní Africe. Na Šumavě se šíří od 60. let 20. století. Dnes hnízdí řídce po celém území. Žije skrytým způsobem života.

Hnízdění: Hnízdo staví většinou vysoko na stromech, méně často na skalách uprostřed lesů. Hnízdo je složeno ze silnějších i slabších větví, je vystláno drny, jemnými větvičkami, listím, lišejnky a mechem. Ve snůšce jsou 3–4 vejce, na kterých střídavě sedí oba rodiče 32–38 dní.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Jelec tloušť

Třída: paprskoploutvi

Řád: maloostní

Čeleď: kaprovití

Délka života: 5–7 let

Popis: Hřbet má šedozelený, boky žlutavě stříbřité, břicho bílé, žlutavé. Šupiny jsou tmavě olemované. Ploutve na spodní části těla mají načervenalou barvu. Typická je široká hlava se zakulaceným rypcem, koncovými ústy a hlubokou ústní šterbinou. Mladší ryby žijí v hejnech a starší jedinci jsou samotáři.

Rozmnožování: V období tření mezi dubnem a červenem se na trdlištích sdružují samci a mezi ně najíždějí zralé samice, které vypouštějí ve dvou až třech dávkách lepkavé jikry. Jedna samice klade až 100 000 jiker oranžové barvy s průhledným obalem o průměru okolo 2 mm, a to na vodní rostliny, kameny nebo kořeny. Po asi čtyřech dnech se líhne vajíčkový plůdek.

Potrava: Larvy vodního hmyzu, řasy, zbytky rostlin a ovoce. Starší jedinci také loví malé ryby a obojživelníky.

Výskyt: V celé Evropě v tekoucích vodách všeho druhu, méně často také v jezerech. Původním prostředím jsou tekoucí vody s členitými břehy a dnem, které nabízí mnoho různých stanovišť. Jedná se o jednu z nejhojnějších ryb našich tekoucích vod.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Bobr evropský

Třída: savci

Řád: hlodavci

Čeleď: bobrovití

Délka života: 12 let

Chování: Bobří rodina se skládá z rodičovského páru se dvěma až třemi generacemi mláďat. V jedné rodině obvykle žije 5–8 jedinců. Budují si nory, do kterých je vstup vždy pod hladinou. Vlastní doupe, kde tráví bobří nejvíce času, je na suchu. Na tocích staví bobří hráze a tzv. bobří hrady, což je mohutná stavba z větví zpevněná hlínou, kterou si bobří budují v místech, kde nemohou noru prohrabat nad úroveň vodní hladiny. Pro pachové označení teritoria slouží bobřím tzv. bobří pižmo.

Mláďata: 1–5 mláďat (většinou 3), rodí se vidoucí a osrstěná.

Potrava: Výhradně býložravec. Od podzimu do jara převažují větvičky a lýko dřevin (vrby, topoly, břízy, jasaný a javoryl). Ve vegetačním období jsou hlavní složkou potravy byliny.

Popis: Jedná se o největšího hlodavce Evropy. Celé tělo je přizpůsobeno pohybu a životu ve vodě nebo v její blízkosti. Srst je hustá, tmavohnědé barvy. Výrazným znakem je shora zploštělý ocas a sytě oranžové hlodáky. Zadní velké končetiny jsou opatřeny plovací blánou.

Výskyt: V Evropě i v ČR dříve běžným druhem, který byl v minulosti téměř vyhuben. Dnes se do přírody v ČR hojně vrací.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Střevle potoční

Třída: paprskoploutvi

Řád: maloostní

Čeleď: kaprovití

Délka života: max. 5 let

Popis: Typické je malé protáhlé, válcovité tělo. Hřbet šedozelený, boky o něco světlejší s tmavými příčnými pruhy a jeden zlatě se třpytící podélný pás, břicho světlé. V období tření (duben–červenec), oblékají samci svatební šat – dolní část těla a ploutve jsou zbarveny červeně, boky mají leskle zelenou barvu. Obě pohlaví vytvářejí na hlavě výraznou třecí vyrážku. Postranní čára je neúplná.

Rozmnožování: Ve věku přibližně tří let podnikají pohlavně zralí jedinci v období tření v hejnech krátké cesty proti proudu k písčitém břehům klidných vod. Jikry, v počtu několika set až třech tisíc, kladou samice ve dvou dávkách na dno i do porostů rostlin. Za 8–14 dní se vylíhne plůdek 4 mm dlouhý s průhledným tělem, který se skrývá pod kameny nebo ve spleti vodních rostlin.

Potrava: Požirají zooplankton, řasy, larvy hmyzu, malé kořise, přiležitostně i rostliny.

Výskyt: Téměř na celém území Evropy, hlavně v tekoucích vodách. V ČR byla ještě nedávno velmi častým a ve velkých hejnech žijícím druhem, ale v důsledku znečišťování a nežádoucích úprav toků z mnoha míst vymizela.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Vydra říční

Třída: savci

Řád: selmy

Čeleď: lasicovití

Délka života: až 15 let

Chování: Žije poblíž tekoucích i stojatých vod, mimo období páření a výchovy mláďat samotářsky. Aktivní je hlavně za soumraku a v noci, je dobrý plavec i potápěč. Nora je umístěna v těsné blízkosti potoků, řek nebo rybníků ve strmých březích či pod kořeny stromů. Vchod je vždy pod hladinou.

Mláďata: 2–3 slepá mláďata se rodí nejčastěji od dubna do června. Zpočátku se o mláďata stará i samec.

Potrava: Menší ryby (do 10–20 cm), dále drobní savci a ptáci, obojživelníci, raci, mlži a hmyz. Při lovu má asi 15 % úspěšnost.

Popis: Vydra říční je přizpůsobená k životu ve vodě. Její protáhlé válcovité tělo klade při plavání menší odpor a dlouhý svalnatý ocas slouží jako kormidlo. Nohy má krátké, nepříliš vhodné k rychlému pohybu po zemi, a mezi prsty má plovací blánu. Ušní boltce se ukrývají v srsti, nosní a ušní otvory uzavírá pod vodou zvláštní záhyb kůže. Srst je kvalitní, přiléhavá, s jemnou a hustou podsadou. Na břiše připadá na 1 cm téměř 50 000 chlupů. Pod vodou vydrží až 4 minuty.

Výskyt: Obývá téměř celou Evropu. V ČR její populace díky ochraně narůstá.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Pstruh obecný potoční

Třída: paprskoploutvi

Řád: lososotvární

Čeleď: lososovití

Délka života: 3–5 let

Popis: Nejnámější a nejhojnější forma pstruha obecného. Silné čelisti jsou opatřeny drobnými zuby. Pro pstruha je klasická tuková ploutvička. Na hřbetě, bocích i na hřbetní a tukové ploutvičce bývají červené skvrny, které jsou většinou na bocích světle olemovány. Někdy tyto skvrny mohou chybět, nebo mají jiný odstín. Samci mají delší hlavu než samice. Do míst ke tření, do tzv. trdlišť, dlouze migrují, přičemž jsou schopni překonávat poměrně vysoké vodní překážky, jako jsou vodopády a jezy. Pstruh potoční je citlivý na znečištění vody.

Rozmnožování: Samice klade 4–5 mm velké červené nebo oranžové jikry do oválných jamek, které vytlouká břichem. Ke tření dochází v říjnu a listopadu a závisí především na teplotě vody. V přírodních podmínkách dochází k líhnutí larev v únoru až březnu.

Potrava: Vodní hmyz, hmyz spadlý na hladinu, menší ryby, pulci. Často sbírá hmyz plovoucí po hladině.

Výskyt: Obývá studené a dobře prokysličené vody s kamenitým a šterkovým dnem. Důležitým faktorem pro jeho výskyt je zejména teplota vody, její čistota a obsah kyslíku ve vodě.

Ilustrace: Pavel Procházka